

Nederlandse boeren produceren vooral voor consumenten in de regio

We zien ze geregeld voorbijkomen, statements als: ‘Nederlandse boeren produceren vooral voor de export’, ‘Nederlandse landbouw is de tweede exporteur van de wereld’ en ‘Nederland hoeft niet de hele wereld te voeden’. Kloppen die beweringen? STAF zocht uit welk deel van de Nederlandse productie wordt geëxporteerd, en welk deel van de export in de regio blijft (buurlanden) en in feite bestempeld kan worden als regionale productie.

De Nederlandse agrarische sector is trots op haar bijdrage aan het Bruto Nationaal Product (BNP). De positie van ons land als de tweede exporteur van agrarische producten in de wereld is het symbool van een succesvolle sector. Tegelijkertijd is Nederland ook de vijfde importeur van landbouwproducten ter wereld.

De zeehavens in combinatie met de goede infrastructuur naar het achterland (buurlanden) maakte dat

Nederland zich kon ontwikkelen als doorvoerland.

DOORVOER

Het CBS publiceerde het rapport ‘De Nederlandse agrarische sector in internationaal verband’. Hieruit blijkt dat een derde van de Nederlandse export bestaat uit goederen, die na import gelijk weer worden geëxporteerd (doorvoer). In tabel 1 zijn de economische waarden van import, export, doorvoer en export van producten van Nederlandse makelij voor

verschillende agrarische productgroepen weergegeven.

De sierteelt heeft de grootste exportwaarde. De export van fruit betreft voornamelijk doorvoer en de bijdrage van de Nederlandse productie is beperkt. Voor granen en oliehoudende zaden is Nederland afhankelijk van importen. Bij de andere productgroepen is het grootste deel van de export in ons land geproduceerd.

EXPORT BLIJFT MEEST IN DE REGIO

De exportwaarde van agrarische producten van Nederlandse makelij

Tabel 1: Import, export, doorvoer en export van agrarische producten van Nederlandse makelij (x miljard euro).

Bron: CBS

Productgroep	Import	Export totaal	Wederuitvoer	Export van Nederlandse productie
Levende dieren	1,2	1,9	0,3	1,6
Vlees	3,6	8,7	1,1	7,7
Zuivel	3,8	7,6	1,4	6,2
Eieren	0,4	1	0,2	0,8
Overige dierlijke producten	0,4	0,6	0,4	0,2
Sierteelt	2,3	9,5	1	8,5
Groenten	2,5	7	1,2	5,8
Fruit	7,4	7	5,5	1,5
Granen	2,7	0,8	0,6	0,2
Oliehoudende zaden	6,2	3,8	1,9	1,9
Veevoer en resten voedingsindustrie	3	5	1,5	3,5

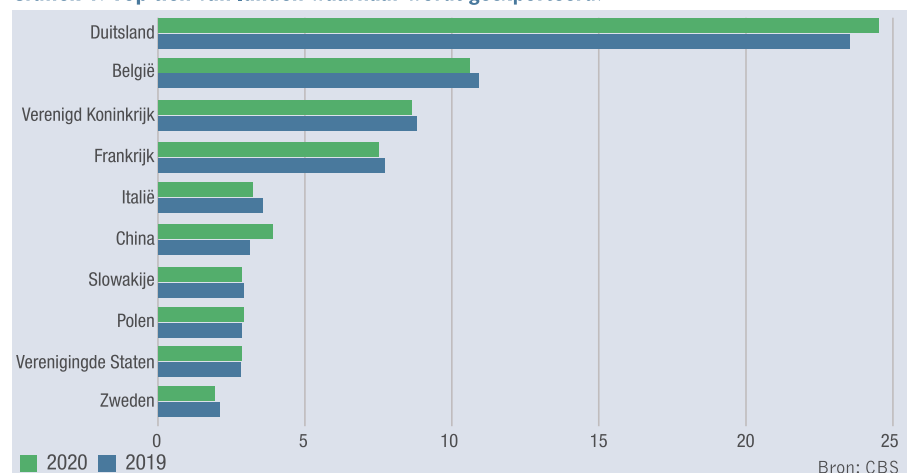

Foto: Shutterstock

bedroeg in 2020 68,3 miljard euro. In de top tien van landen waarnaar werd geëxporteerd, staan de vier buurlanden bovenaan: Duitsland, België, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk (zie grafiek 1).

Met deze landen wordt een groep van 229 miljoen consumenten bereikt in de directe nabijheid van onze productiegebieden. Duitsland is verreweg de belangrijkste handelspartner. De export naar Duitsland blijft in ongeveer de helft van de gevallen in de grensgebieden (Noordrijn-Westfalen en Nedersak- ►

Grafiek 1: Top tien van landen waarnaar wordt geëxporteerd.

sen). Gebieden die qua afstand tot de productiegebieden evengoed tot de regio behoren als de Randstad.

HANDEL MET BUURLANDEN

De handel met de buurlanden voor verschillende landbouwsectoren is weergegeven in tabel 2. De buurlanden hebben zowel bij de import als export een aandeel van 50% of meer in alle productcategorieën, met uitzondering van de import van fruit. De handel in agrarische producten met omringende handel is levendig

en kenmerkend voor het belang van de Nederlandse productie voor de voedselvoorziening in de regio.

ZELFVOORZIENINGSGRAAD

De zelfvoorzieningsgraad van veehouderijproducten en suiker, granen en aardappelen zijn weergegeven in tabel 3. In deze tabel staat ook de netto export vermeld. Dat is het percentage van de Nederlandse productie dat geëxporteerd wordt, als er geen importen zouden zijn. Ondanks dat van de meeste vee-

houderijproducten, aardappelen en suiker de zelfvoorzieningsgraad meer dan 100% is, worden deze producten ook geïmporteerd. Zelfs als wordt gecorrigeerd voor de importen is het volume van de export nog steeds aanzienlijk.

De cijfers van het CBS betreffen handelswaardes. Die mogen niet een-op-een vertaald worden naar productvolumes. Als naar productvolumes wordt gekeken, ligt het aandeel dat in de regio blijft hoger (zie kader). ■

Tabel 2: De handel in agrarische producten met de buurlanden (x miljoen euro).

Bron: CBS

Productgroep	Import			Export		
	Totaal	Buurlanden	Aandeel Buurlanden (%)	Totaal	Buurlanden	Aandeel buurlanden (%)
Granen	5039	3.206	64	3.034	2.057	68
Levend vee	1.167	1.008	86	1.808	1.120	62
Vlees en vleesproducten	4.490	2.267	50	9.345	4.588	49
Zuivel en eieren	4.251	3.108	73	8.664	4.981	57
Groenten en Fruit	5.039	3.206	26	19.127	11.587	61
Veevoer en resten voedingsmiddelen	3.235	3.220	46	5.085	3.242	64

Tabel 3. De zelfvoorzieningsgraad van Nederland voor dierlijke en plantaardige producten en de netto export.

Bron: Agrimatie

Productgroep	Zelfvoorzieningsgraad	(%) Netto export (% export Nederlandse productie minus import)
Rundvlees	60	-40
Vleeskuikenvlees	163	38,6
Varkensvlees	325	69,2
Eieren	275	63,6
Granen	10	-90
Aardappelen	220	54,5
Suiker	252	60,3
Zuivel	243	58,8

Goedkopere agrarische producten blijven meestal dicht bij huis

De exportcijfers van het CBS betreffen handelswaardes. Die mogen niet een-op-een vertaald worden naar productvolumes. De producten met een lagere waarde (veruit het grootste deel) worden veelal over kortere afstanden getransporteerd, terwijl producten met een hogere waarde gemiddeld over langere afstanden worden verkocht. Ter illustratie een paar voorbeelden. De export van consumptie- en frietaardappelen blijft voor 83 % in de EU. Per kg was de waarde circa 0,23 euro, terwijl de

duurdere pootaardappelen (0,54 euro/kg) voor een veel groter deel (40 %) buiten de EU werden verkocht. De export van relatief goedkope eieren ging voor 80 % naar Duitsland. De Verenigde Staten en China kopen de dure sportpaarden en de Chinese vraag naar babyvoeding is bijna spreekwoordelijk.

Dit betekent dat een groter deel van de productvolumes naar onze buurlanden gaat, dan de CBS cijfers (gebaseerd op waarde van de handel) suggereren.